

2 0 1 5

(November)

SOCIOLOGY

(General)

Course : 301

(Techniques of Social Research)

Full Marks : 80

Pass Marks : 32 (Backlog)/24 (2014 onwards)

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. তলত দিয়া শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা : 1×8=8

Choose the correct answer from the following :

- (a) বৈজ্ঞানিক পদ্ধতিৰ চৰিত্ৰ হৈছে

The characteristics of scientific method is

- (i) প্রমাণযোগ্যতা

verifiability

- (ii) তথ্য বিশ্লেষণ

data analysis

- (iii) পর্যবেক্ষণ

observation

(b) *Scientific Social Survey and Research*
গ্রন্থখন কোনে বচনা কৰিছিল ?

Who wrote the book, *Scientific Social Survey and Research* ?

(i) পি. ভি. ইয়ঙ
P. V. Young

(ii) বি. এন. ঘোষ
B. N. Ghose

(iii) গোড্ আৰ্ছ হাট্
Goode and Hatt

(c) সামাজিক গৱেষণাৰ আৱশ্যকীয় গুণ হ'ল

The required qualities of a social research
is

(i) বৈজ্ঞানিক দৃষ্টিভঙ্গী
scientific attitude

(ii) ধৈৰ্য
patience

(iii) জ্ঞান
knowledge

(d) সামাজিক গৱেষণা প্ৰধানকৈ জড়িত হয়

Social research is concerned mainly with

- (i) সামাজিক ঘটনাৰ লগত
social phenomena
- (ii) প্ৰাকৃতিক ঘটনাৰ লগত
natural phenomena
- (iii) বৈজ্ঞানিক ঘটনাৰ লগত
scientific phenomena

(e) ইতিমধ্যে সংগ্ৰহ কৰি থোৱা তথ্যক বোলা হয়

Already collected data is called

- (i) প্ৰাথমিক তথ্য
primary data
- (ii) গৌণ তথ্য
secondary data
- (iii) ব্যাখ্যামূলক তথ্য
interpretative data

- (f) তলৰ কোনটো পদ্ধতিত গৱেষক আৰু উত্তৰদিওঁতাৰ মাজত সম্পৰ্ক স্থাপন হয় ?

In which method the direct relationship between researcher and respondent?

- (i) প্ৰশ্নসূচী

Questionnaire

- (ii) সাক্ষাৎকাৰ সূচী

Interview schedule

- (iii) গৌণ তথ্য

Secondary data

- (g) সামাজিক জৰীপৰ মূল লক্ষ্য হ'ল

Main aim of the social survey is

- (i) বৈজ্ঞানিক সূত্ৰৰ বিকাশ ঘটোৱা

to develop scientific theory

- (ii) প্ৰকল্পৰ পৰীক্ষা কৰা

testing of hypothesis

- (iii) সামাজিক সমস্যা সমাধান কৰা

solving the social problem

- (h) গৱেষকে যিবিলাক প্ৰশ্নৰ উত্তৰ নিজে লিপিবদ্ধ কৰে সেই প্ৰশ্নসমূহক একেলগে বোলা হয়

The set of questions where the researcher records the answer himself/herself is called

- (i) প্ৰশ্নসূচী
questionnaire
- (ii) সাক্ষাৎকাৰ সূচী
interview schedule
- (iii) নমুনা অধ্যয়ন
case study

2. তলৰ যি কোনো চাৰিটাৰ বিষয়ে লিখা (প্ৰতিটো 150 শব্দৰ ভিতৰত) :

4×4=16

Write on any *four* from the following (**within 150 words** each) :

- (a) বৈজ্ঞানিক পদ্ধতি
Scientific method
- (b) সামাজিক গৱেষণাৰ মূল লক্ষ্য
Main aim of social research
- (c) নমুনা অধ্যয়ন
Case study

(d) গৌণ তথ্য
Secondary data

(e) সাক্ষাৎকাৰ সূচী
Interview schedule

(f) পৰ্যবেক্ষণ
Observation

3. তলত দিয়া যি কোনো চাৰিটাৰ উত্তৰ লিখা (প্রতিটো
500 শব্দৰ ভিতৰত) : 14×4=56

Answer any *four* from the following (**within 500 words** each) :

(a) সামাজিক জৰীপ মানে কি ? সামাজিক জৰীপৰ প্ৰকাৰসমূহ
বৰ্ণনা কৰা।

What do you mean by social survey?
Describe the types of social survey.

(b) প্ৰকল্পৰ সংজ্ঞা দিয়া। এটা ভাল প্ৰকল্পৰ চৰিত্ৰসমূহ লিখা।

Define hypothesis. Write the characteristics of good hypothesis.

(c) স্তৰীকৃত যাদৃচ্ছিক নমুনা বাছনি মানে কি ? স্তৰীকৃত যাদৃচ্ছিক
নমুনাৰ সুবিধা আৰু অসুবিধাসমূহ উল্লেখ কৰা।

What do you mean by stratified random sampling? Describe the merits and demerits of stratified random sampling.

- (d) গৱেষণা অভিকল্পৰ সংজ্ঞা দিয়া। এটা গৱেষণা অভিকল্পৰ মূল পদক্ষেপবোৰ কি কি?

Define research design. What are the basic steps of research design?

- (e) প্ৰশ্নসূচী কি? এখন ভাল প্ৰশ্নসূচী কেনেকৈ তৈয়াৰ কৰা হয়?

What is questionnaire? How to form a good questionnaire?

- (f) তুমি এখন ভাল গৱেষণাৰ প্ৰতিবেদন কেনেকৈ প্ৰস্তুত কৰিবা, বৰ্ণনা কৰা।

Describe how you prepare a good research report.

***